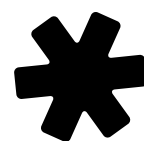

EEN SPEELSE ONTDEKKINGSREIS: BOEKEN IN ALLE SOORTEN EN MATEN

LESSENPAKKET 2DE EN 3DE LEERJAAR LAGER ONDERWIJS

VLAAMS-
BRABANT

LEESHULDEN

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

AAN DE SLAG MET BOEKEN

Leraars voelen zich bekwaam om lezen en leesmotivatie te promoten bij leerlingen wanneer ze over de nodige achtergrond beschikken. Een uitbreiding van het aanbod aan strategieën tot leesbevordering biedt hierbij enorm veel ondersteuning.*

Dat is dan ook meteen het doel van de lessenspakketten van leeshelden, een traject dat leesbevordering en leesplezier wil aanwakkeren bij kinderen uit het 2de en 3de leerjaar lager onderwijs. Belangrijk hierbij is het aanreiken van leuke, haalbare methodieken. Net als het aanbieden van duidelijke handleidingen bij het organiseren van vakoverschrijdende activiteiten omtrent leesplezier.

Dit pakket bevat 4 leuke spelmethodieken die op elkaar aansluiten en opbouwend werken. Natuurlijk kan er ook geopteerd worden om de spelmethodieken apart te gebruiken of kan je opteren voor een andere volgorde.

1. Boekenzoeker mini - een ontdekkingsreis in verschillende soorten boeken
2. De schoolbibliothecaris - het analyseren en sorteren van soorten boeken
3. Boekenzoeker maxi - een zoeken doespel waarbij we creatief aan de slag gaan met deze soorten boeken
4. De afsluiter - promo maken voor een boek dat ze graag willen lezen

In de opdrachten die je kan vinden in dit lessenspakket kruipt wat voorbereidingstijd. Maar van zodra je een spel in elkaar gestoken hebt voor jouw klas, kan je het uiteraard gebruiken voor de volgende jaren.

*https://www.iedereenleest.be/over-lezen/nieuws/onderzoek/scriptieprijsleesbevordering2020_eervollevermelding_hannavanwambeke

KORTE INFO

VOLLEDIGE TRAJECT

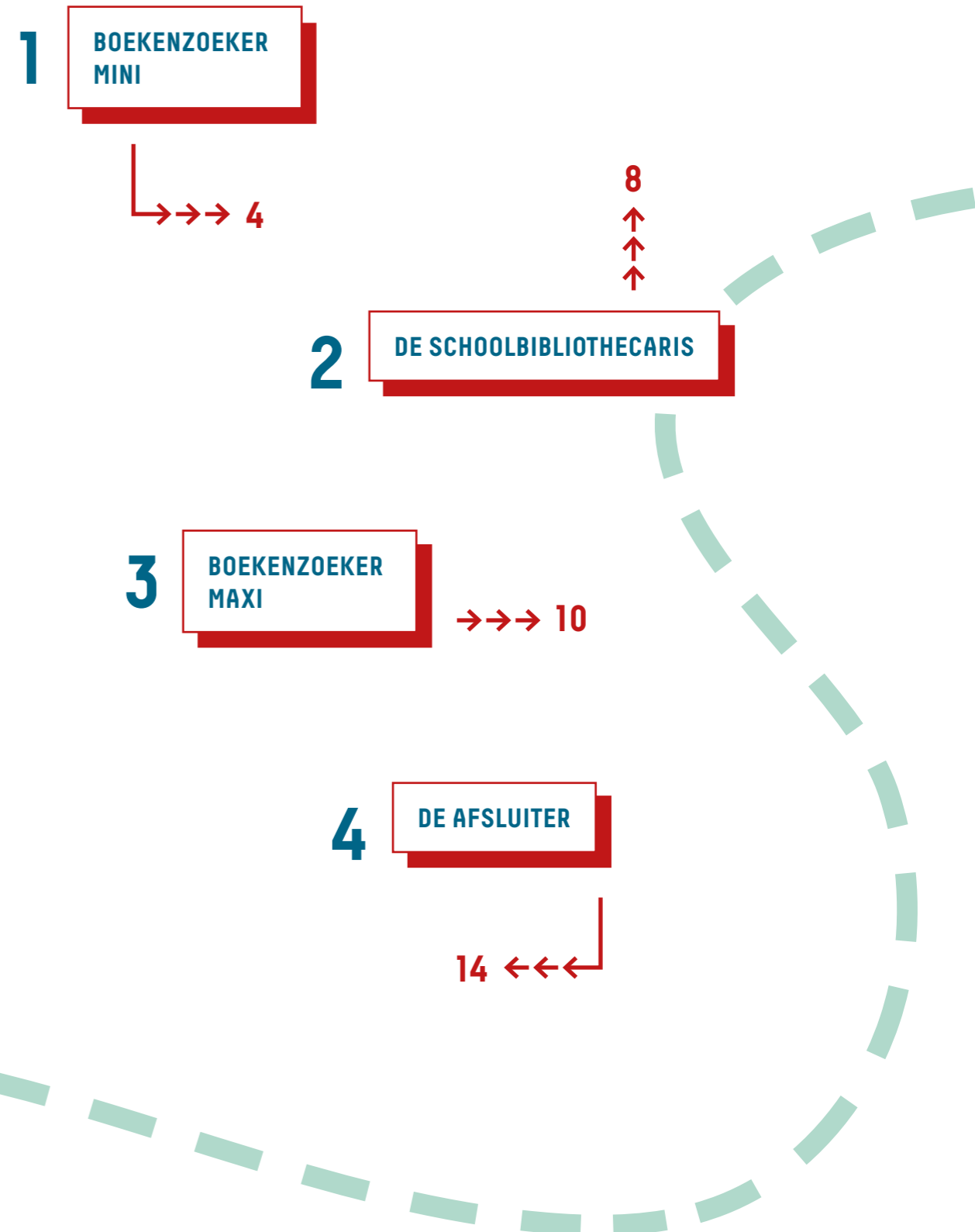
± 6 uren

DOELGROEP

Leerlingen 2de en 3de leerjaar

Alle doelstellingen uit dit lessenspakket zijn gebaseerd op de eindtermen van de Vlaamse Overheid, het leerplan Nederlands van het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en de Zill leesplansite van het Katholieke Onderwijs.

INHOUD

MODULE

1

BOEKENZOEKER MINI

DUUR

- ★ 1u voorbereiding
- ★ 1u speluur

TIP

Vraag aan je lokale bibliotheek een divers pakket samen te stellen voor jouw klas. Je kan deze boeken voor al deze opdrachten gebruiken!

MATERIAAL

- ★ een grote hoeveelheid boeken met verschillende insteken (verhalen, non-fictie, stripverhalen, volwassen verhalen, anderstalige boeken, dikke boeken,...) - 20 tot 40 boeken
- ★ prints van deze boekenkaften, maar met de titel verwijderd/ blanco
- ★ de titels van de boeken apart

VOORBEREIDING

- ★ aanpassen boeken en titels OF titels uit boekenprints knippen
- ★ printen van deze kaften/titels
- ★ verspreiden boeken en titels over het klaslokaal (of op een andere locatie)

★ STAP 1

TOVER HET LOKAAL OM VOOR DE BOEKENZOEKTOCHT

Verspreid alle prints van boekenkaften en titels over het lokaal. Maak het niet te makkelijk, ze zijn met veel, dus ze zullen al heel snel alle prints en titels vinden.

Mogelijke verstopplaatsen:

- ★ onder de stoel
- ★ in de deur van de kast
- ★ aan de buitenkant van de deur (zodat ze bij het binnenkomen al wat vreemds gezien hebben)
- ★ licht verfrommeld in de papiermand
- ★ ...

TIP

Heb je graag wat meer structuur? Verstop dan een titel onder de stoel van elke leerling. Dan heb je een goed overzicht van waar de titels zich bevinden. De prints van de boekenkaften kan je dan wel over het lokaal verspreiden en eventueel wat zichtbaarder maken.

TIP

Indien je de mogelijkheid hebt om een groot lokaal te gebruiken of zelfs om het buiten te doen, wordt dit zeker aangeraden. Beweging bij de zoektocht maakt het een stuk interessanter.

★ **STAP 2****DE ZOEKTOCHT**

De hele klas mag zoeken naar de stukjes (prints van boekenkaften en titels). Hebben ze een stukje gevonden? Dan brengen ze het naar een centrale plaats. Bijvoorbeeld een tafel in het midden van de klas.

Zijn alle stukken verzameld? Verdeel de klas op in 3 à 4 groepjes. Elk groepje krijgt een deel van de gevonden titels en covers. Daar gaan ze dan mee puzzelen. Ze proberen te zoeken welke titel bij welk boek zou kunnen passen.

Na een kwartier laten ze hun combinaties duidelijk op hun tafel liggen.

★ **STAP 4****KLASGESPREK**

Klaar? Bespreek enkele van de titels klassikaal. Leuk om dit in een kring te doen, zodat de leerlingen alle boeken kunnen zien.

- ★ Waarom denken jullie dat die titel bij die kaft past?
- ★ Hoe zou je zelf het boek noemen als je een titel bij die kaft moet verzinnen?
- ★ Zou je het boek graag lezen?

★ **STAP 3****ONTBREKENDE STUKJES SHOPPEN**

Nu zijn vast enkele stukjes over die ze niet konden combineren. Die stukjes laten de groepjes opzij liggen.

Dan mogen de groepjes gaan winkelen bij elkaar en op zoek gaan naar missende stukjes die zij kunnen gebruiken. Dan leggen ze hiermee alweer de puzzel.

EXTRA

Pik er enkele boeken uit die de leerlingen juist hadden en enkele die ze fout hadden en bespreek opnieuw:

- ★ Past de echte titel beter? Waarom?
- ★ Bij welke kaft zou deze titel dan wel passen? Waarom?

MODULE 2

DE SCHOOL- BIBLIOTHECARIS (HOE SORTEREN WE AL DIE VERSCHILLENDE BOEKEN)

DUUR 1 uur

MATERIAAL

- ★ een grote hoeveelheid boeken met verschillende insteken (verhalen, non-fictie, stripverhalen, volwassen verhalen, anderstalige boeken, dikke boeken, dunne boeken, geschiedkundige boeken,...) - 20 tot 40 boeken.

DOELEN

- ★ Onderhandelende gesprekken voeren om een taak gezamenlijk aan te pakken of een oplossing te vinden voor een probleem.
- ★ Aan de hand van de omslag van het boek de inhoud van het boek al enigszins voorspellen.

TIP

Je kan de boeken uit de vorige opdracht gebruiken.

★ STAP 1

WAT GAAN WE DOEN?

In de vorige oefening kwamen we al heel wat kaften van verschillende soorten boeken tegen. Nu gaan we nog een stapje verder.

Maar eerst even kijken wat de leerlingen nog weten over deze soorten boeken.

Bevraag de leerlingen alvast.

- ★ Welke soorten boeken kennen ze?
- ★ Welke soorten boeken lezen hun ouders, grote broers/zussen, oma's en opa's,...?
- ★ Welke soorten boeken vinden ze veel in huis?
- ★ Waar kan je boeken vinden?

★ STAP 2

SORTEERSESSIE

Zorg ervoor dat er genoeg plaats is in het lokaal. De leerlingen hebben namelijk wat bewegingsvrijheid nodig.

Geef elke leerling een boek. Dan gaan de leerlingen op zoek naar andere leerlingen die volgens hem/haar een boek hebben dat overeenkomt met zijn/haar boek.

TIP: laat de leerlingen een stukje lezen in het boek, dan kunnen ze het beter plaatsen.

Aan het einde van de oefening laat je de leerlingen vertellen waarom ze hun boek koppelen aan die andere boeken.

★ STAP 3

HERHAAL DE OEFENING

Dan vraag je hen de oefening te herhalen met hun oorspronkelijke boek, maar deze keer moeten ze een andere manier van sorteren zoeken.

Som deze keer enkele mogelijkheden van sorteren op:

- ★ Alfabetisch
- ★ Volgens thema
- ★ Per kleur
- ★ Per dikte
- ★

Hou aan het eind van de oefening opnieuw een gesprek over de nieuwe indeling.

TIP

Grijp dit moment aan om te vertellen hoe boeken gesorteerd worden in de bibliotheek of de boekhandel.

TOPTIP

Ga hierna met de leerlingen op onderzoek in de bibliotheek/boekhandel en laat ze zien hoe de boeken hier gesorteerd worden.

3

MODULE

BOEKENZOEKER MAXI

DUUR

- ★ 45 min voorbereiding
- ★ 2u spel

MATERIAAL

- ★ Een grote hoeveelheid boeken met verschillende insteken (verhalen, non-fictie, stripverhalen, volwassen verhalen, anderstalige boeken, dikke boeken, dunne boeken, geschiedkundige boeken,...)
- ★ 1 BINGO-kaart per leerling (zie kopieerblad)
- ★ 1 Pen/potlood per leerling

VOORBEREIDING

- ★ Selecteer stukjes tekst/afbeeldingen/interessante titels/... uit jouw boeken, maak hier een kopie van + schrijf hier een opdracht bij
- ★ Hang de kopietjes uit op het afgebakende terrein

DOELEN

- ★ Plezier beleven aan lezen en schrijven.
- ★ Bereid zijn spontaan voor hen bestemde boeken en andere informatiebronnen te raadplegen.
- ★ Voor hen bestemde simpele en complexere schriftelijke instructies begrijpen en uitvoeren.

★ STAP 1

KIES EEN LEUK TERREIN

1. Kies een leuk, groot terrein voor dit spel (de gangen van de school, een park, de schooltuin, de stad...). Zorg ervoor dat er genoeg plaats voorhanden is, zodat het echt een zoektocht wordt.
2. Ga in de boeken die je selecteerde op zoek naar leuke stukjes tekst/prenten/... en bedenk hier leuke opdrachten bij. Maak een kopie/scan van deze stukjes en noteer hierop een opdracht.
3. Nummer de opdrachten!
4. Hang de kopietjes met de genummerde opdrachten + de stukjes tekst/afbeelding/... op leuke locaties op jouw terrein.

TIP

Hieronder kan je alvast enkele voorbeeldopdrachten terugvinden.

INSPIRATIE VOOR DE OPDRACHTEN BIJ:

- ★ **Een gedicht**
Schrijf de zin op die je het allermooiste vond
- ★ **Een informatief boek over geschiedenis**
Teken waarover het boek gaat
- ★ **Een boek met alleen maar prenten**
Geef het boek een gepaste titel
- ★ **Een boek zonder prenten**
Teken er een gepaste kaft bij
- ★ **Een stripboek**
Teken in de bijgevoegde tekstballon jouw favoriete (strip)personage ooit
- ★ **Een sprookje**
Vertel aan je groepsgenoten wat je favoriete sprookje is en waarom
- ★ **Een onafgewerkte tekst**
Vul de tekst aan op jouw manier
- ★ **Een eerste deel van een kortverhaal**
Zoek ergens in de buurt het einde van het kortverhaal en teken een duim ophoog als je het een goed einde vond, een duim naar beneden als je het maar flauw vond
- ★ **Een toneelstukje**
Speel het stukje na met je groep

TIP

Om het leuk en spannend te maken, kan je enkele stukjes tekst verstoppen op vreemde plaatsen. Denk maar aan de toiletten, in de turnzaal, in de keuken van de refter,...

★ STAP 2

DE ZOEKTOCHT

Deel de klas op in groepjes van zo'n 4 leerlingen. Ze mogen zich vrij bewegen over het uitgestippelde terrein, maar altijd in groep. Jij kan rondwandelen om eventuele vragen te beantwoorden en bij te sturen indien nodig.

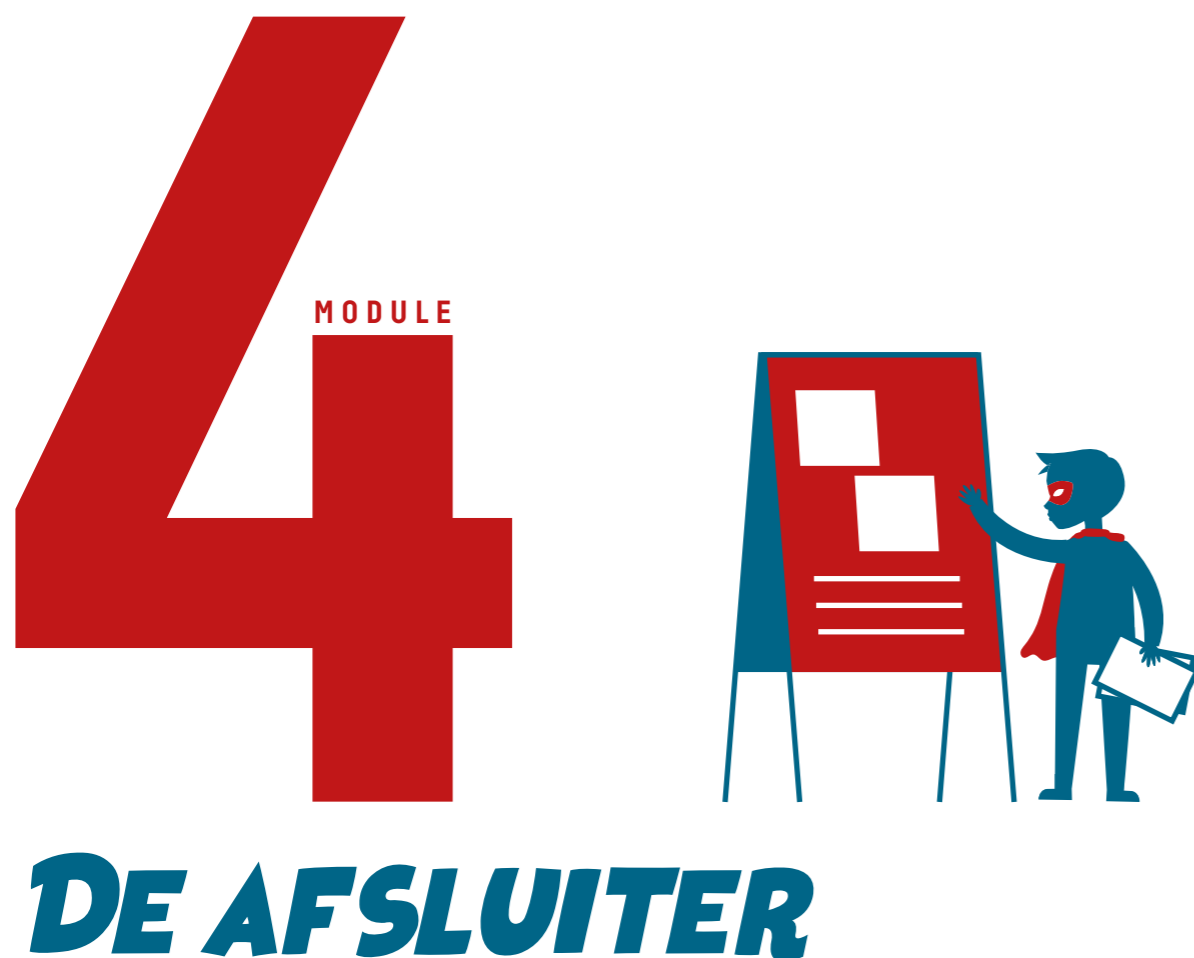
Er hangen in totaal 12 opdrachten omhoog. De leerlingen proberen zo veel mogelijk opdrachten uit te voeren. Moedig hen aan om de opdrachten grondig uit te voeren in plaats van snel.

De leerlingen stippen hun opdrachten af op een soort BINGO-kaart. Ze noteren/tekenen een antwoord bij het vakje met het nummertje dan overeenkomt met het nummertje van de opdracht. Wanneer de kaart vol is, zijn ze klaar met de opdrachten.

BOEKENZOEKER OPDRACHTENLIJST

1	2	3
.....
.....
4	5	6
.....
.....
7	8	9
.....
.....
10	11	12
.....
.....

DUUR 1 à 2u

MATERIAAL

- ★ Een grote hoeveelheid boeken met verschillende insteken (verhalen, non-fictie, stripverhalen, volwassen verhalen, anderstalige boeken, dikke boeken, dunne boeken, geschiedkundige boeken,...)
- ★ Papier
- ★ Kleurpotloden

DOELEN

- ★ Uitleggen hoe ze bij een activiteit van plan zijn te werk te gaan of hoe ze te werk zijn gegaan.
- ★ Een presentatie geven over een gelezen boek, een project, een coöperatieve opdracht ...: de essentie vertellen; passende visuele en auditieve ondersteuning gebruiken.
- ★ De eigen mening verwoorden in een kleine kring en hun standpunt verduidelijken.

★ **STAP 1**

KIES EEN BOEK

Voor de afsluiter kan je opnieuw de boeken gebruiken uit de vorige opdrachten. Laat de leerlingen allemaal een boek uit de stapel kiezen dat hen aantrekt.

Ze hebben de tijd om het boek door te nemen en te analyseren. Daarna gaan ze een reclamefiche voor het boek maken.

Hierbij denken ze best aan volgende vragen

- ★ Waarover gaat het boek?
- ★ Welke kleuren passen goed bij het boek?
- ★ Welke belangrijke woorden kunnen ze op de affiche gebruiken?
- ★ Welk soort boek is het en hoe gaan ze dit duidelijk maken op de affiche?

★ **STAP 2**

BOEKPROMOTIE

Verdeel hierna de klas in 3 à 4 groepjes. Nu gaan ze hun boek pitchen aan hun groepje. Laat hen in hun groepjes aan elkaar vertellen

- ★ Waarom ze dit boek gekozen hebben
- ★ Wat de specifieke kenmerken zijn van het boek (leesboek, non-fictie,...)
- ★ Wat er allemaal terug te vinden is op de affiche en waarom

Aan het eind kan de rest van de groep laten weten of ze het boek na deze korte pitch ook zouden lezen.

COLOFON

WETTELIJK DEPOTNUMMER
D/2022/8495/01

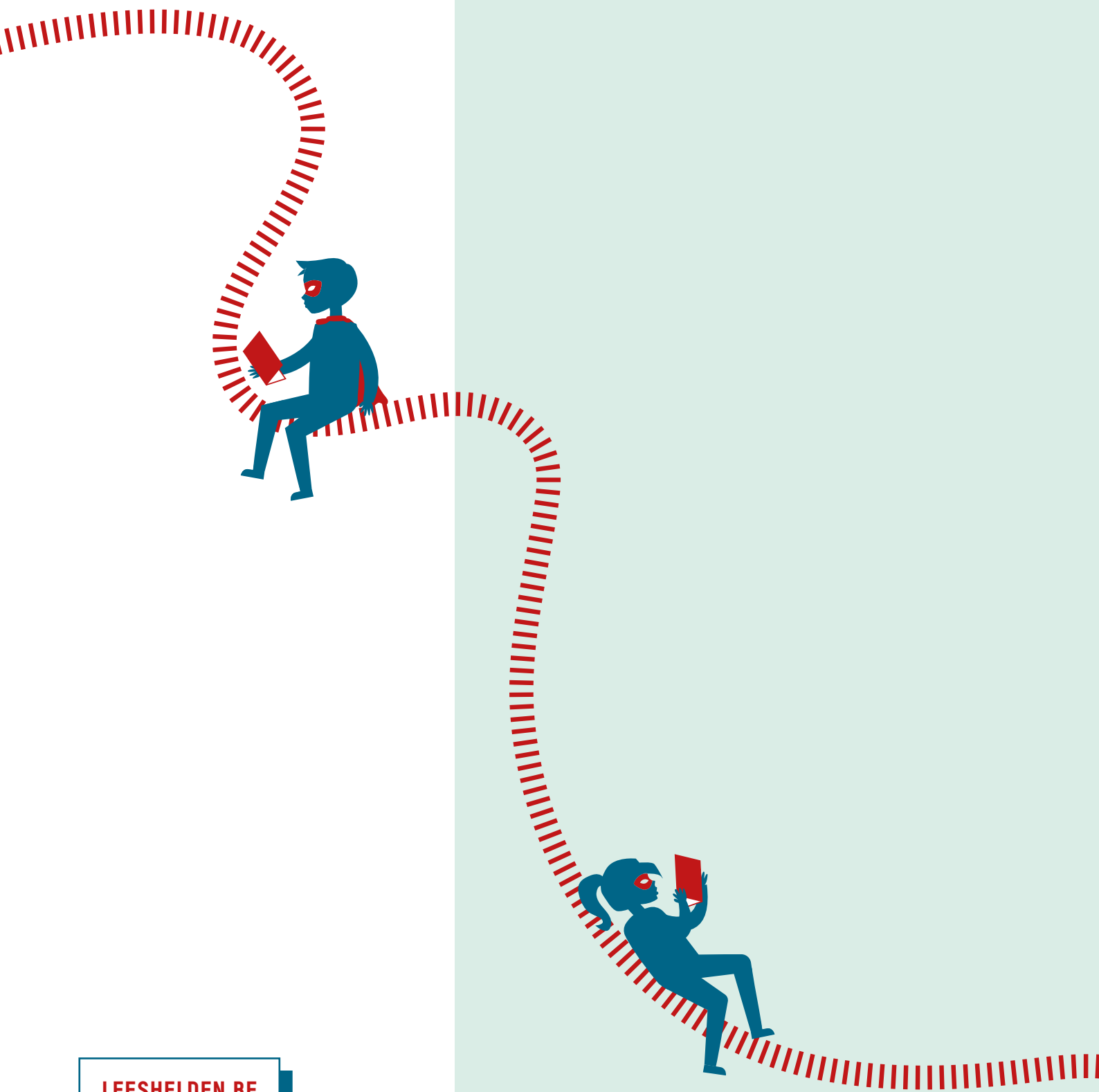
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Provincie Vlaams-Brabant
Provincieplein 1
3010 Leuven
Ondernemingsnummer
0253.973.219
september 2021

VORMGEVING
Toast Confituur Studio

MET DANK AAN
Katja Grammens, Cindy Van Dijk,
Sarah Wyndaele, Tess Van den Borre en
Saskia Schelfaut

Deze fiches kwamen tot stand in het kader van het project 'Leeshelden' dankzij een subsidie van de Vlaamse Overheid.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een automatisch gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier zonder voorafgaande toestemming.

LEESHULDEN.BE

Meer info?

Provincie Vlaams-Brabant

Provincieplein 1

3010 Leuven

vlaamskarakter@vlaamsbrabant.be